

Мелень О.В. НТУ «ХП», Харків

Стригуль Л.С. НТУ «ХП», Харків

ОСОБЛИВОСТІ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий стан підприємства - це складна економічна категорія, що відбиває на визначений момент стан капіталу в процесі його кругообігу і спроможність суб'єкта господарювання до саморозвитку.

У процесі операційної, інвестиційної і фінансової діяльності відбувається безупинний процес кругообігу капіталу, змінюються структура засобів і джерела їх формування, наявність і потреба у фінансових ресурсах і як слідство - фінансовий стан підприємства, зовнішнім проявом якого виступає платоспроможність.

Якщо поточна платоспроможність - це зовнішній прояв фінансового стану підприємства, то фінансова стійкість - внутрішня його сторона, що забезпечує стабільну платоспроможність у тривалій перспективі, в основі якої лежить збалансованість активів і пасивів, прибутків і витрат, позитивних і негативних грошових потоків.

Стійкий фінансовий стан досягається при достатності власного капіталу, гарній якості активів, достатньому рівні рентабельності з урахуванням операційного і фінансового ризику, достатності ліквідності, стабільних прибутках і широких можливостях притягнення позикових засобів. Отже, від того, наскільки оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу, багато в чому залежить фінансове положення підприємства.

Для забезпечення фінансової стійкості підприємство повинно мати гнучку структуру капіталу, вміти організувати його прямування таким чином, щоб забезпечити постійне перевищення прибутків над витратами з метою зберігання платоспроможності і створення умов для самофінансування.

Стійке фінансове положення, у свою чергу, робить позитивний вплив на виконання виробничих планів і забезпечення потреб виробництва необхідними ресурсами. Тому фінансова діяльність як складова частина господарської діяльності повинна бути спрямована на забезпечення планомірного надходження і витрати грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціональних пропорцій власного і позикового капіталу і найбільше ефективно його використання.

В економічно розвинутих країнах усе більше поширення одержує використання формалізованих моделей управління фінансами. Ступінь формалізації знаходиться в прямій залежності від розмірів підприємства: чим крупніше фірма, тим у більшому ступені її керівництво може і повинне використовувати формалізовані підходи у фінансовій політиці. У західній науковій літературі відзначається, що близько 50% великих фірм і близько 18% дрібних і середніх фірм воліє орієнтуватися на формалізовані кількісні методи в управлінні фінансовими ресурсами й аналізі фінансового стану підприємства.

Вихідним пунктом кожного з методів прогнозування є визнання факту деякої наступності (чи визначеної стійкості) змін показників фінансово-господарської діяльності від одного звітного періоду до іншого. Тому, у загальному випадку, перспективний аналіз фінансового стану підприємства являє собою вивчення його фінансово-господарської діяльності з метою визначення фінансового стану цього підприємства в майбутньому.

Перелік прогнозованих показників може відчутно варіювати. Цей набір величин можна прийняти як перший критерій для класифікації методів.

Методи прогнозування поділяються на:

1. Методи, у яких прогнозується один чи кілька окремих показників, що представляють найбільший інтерес і значимість для аналітика, наприклад, виручка від продажів, прибуток, собівартість продукції і т.д..

2. Методи, у яких будуються прогнозні форми звітності цілком у типовій чи укрупненій номенклатурі статей.

У залежності від виду використовуваної моделі всі методи прогнозування можна підрозділити на три великі групи:

1. Методи експертних оцінок
2. Стохастичні методи
3. Детерміновані методи

Основними критеріями при оцінці ефективності моделі, використовуваної в прогнозуванні, служать точність прогнозу і повнота представлення майбутнього фінансового стану підприємства.